

V Bruselu dne 3.5.2022
COM(2022) 185 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o pokroku v provádění směrnice 2014/89/EU, kterou se stanoví rámec pro územní
plánování námořních prostor**

OBSAH

1.	Úvod	2
2.	Směrnice o územním plánování námořních prostor	2
3.	Provedení a určení příslušných orgánů	3
3.1.	Provedení do vnitrostátního práva	3
3.2.	Příslušné orgány	4
4.	Provádění	4
4.1.	Podpora provádění ze strany Komise	4
4.2.	Zavedení územních plánů námořních prostor: přehled pokroku	5
4.3.	Provádění požadavků směrnice na územní plány námořních prostor ...	6
4.3.1.	Ekosystémový přístup	6
4.3.2.	Zohlednění environmentálních, hospodářských, sociálních a bezpečnostních aspektů	7
4.3.3.	Podpora soudržnosti	8
4.3.4.	Interakce mezi pevninou a mořem	8
4.3.5.	Určení prostorového a časového rozložení činností a využití ..	9
4.3.6.	Zapojení zúčastněných stran a účast veřejnosti	10
4.3.7.	Využívání nejlepších dostupných údajů a sdílení údajů	11
4.3.8.	Spolupráce mezi členskými státy a na úrovni mořských oblastí	12
4.3.9.	Spolupráce se zeměmi mimo EU	14
4.4.	Problémy s prováděním	15
5.	Závěry	15
5.1.	Územní plánování námořních prostor jako předpoklad pro Zelenou dohodu pro Evropu	15
5.2.	Další postup	17

1. ÚVOD

Roste poptávka po námořním prostoru pro různé účely, jako je ochrana ekosystémů a biologické rozmanitosti, výroba energie z obnovitelných zdrojů, námořní doprava, rybolov, akvakultura a cestovní ruch. To vyžaduje integrovaný přístup k plánování a řízení. Územní plánování námořních prostor je běžně chápáno jako veřejný proces analýzy a plánování prostorového a časového rozložení lidských činností v mořských oblastech za účelem dosažení hospodářských, environmentálních a sociálních cílů.

V roce 2014 přijala EU směrnici 2014/89/EU o územním plánování námořních prostor (dále jen „směrnice“ nebo „směrnice o územním plánování námořních prostor“) s cílem dosáhnout efektivního řízení námořních činností a udržitelného využívání mořských a pobřežních zdrojů na základě ekosystémového přístupu. Směrnice o územním plánování námořních prostor vytváří rámec pro soudržná, transparentní, udržitelná a fakticky podložená rozhodnutí. Stanoví některé povinnosti, včetně povinnosti členských států vypracovat nejpozději do 31. března 2021 územní plán nebo územní plány námořních prostor a alespoň jednou za deset let tyto plány přezkoumat.

Podle čl. 14 odst. 2 směrnice o územním plánování námořních prostor musí Komise do 31. března 2022 a poté každé čtyři roky předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o pokroku dosaženém při uplatňování této směrnice. Tato zpráva podává přehled o tomto pokroku, jak vyžaduje směrnice, a hodnotí provádění a soulad. Zabývá se také vývojem, který měl dopad na provádění směrnice od jejího přijetí v roce 2014, zejména Zelenou dohodou pro Evropu.

Tato zpráva vychází především z prováděcích opatření, územních plánů námořních prostor a dalších informací předložených členskými státy, informací na evropské platformě pro územní plánování námořních prostor a dalších veřejně dostupných zdrojů. Analýza v této zprávě zahrnuje období od přijetí směrnice o územním plánování námořních prostor dne 23. července 2014 do 15. února 2022. Ačkoli směrnice vstoupila v platnost dne 17. září 2014 a lhůta pro provedení směrnice byla 18. září 2016, členské státy měly na vypracování územních plánů námořních prostor čas do 31. března 2021.

2. SMĚRNICE O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ NÁMOŘNÍCH PROSTOR

Směrnice o územním plánování námořních prostor poskytuje právní rámec pro rozvoj územního plánování námořních prostor v EU. Konkrétně vyžaduje, aby 22 pobřežních členských států¹ vypracovalo územní plány námořních prostor pro mořské vody spadající do jejich jurisdikce.

Cílem směrnice je, aby se územní plánování námořních prostor stalo průřezovým politickým nástrojem, který umožní veřejným orgánům a zúčastněným stranám uplatňovat koordinovaný, integrovaný a přeshraniční přístup. Uplatňováním ekosystémového přístupu má směrnice podpořit udržitelný rozvoj námořní a pobřežní ekonomiky a udržitelné využívání mořských a pobřežních zdrojů. Směrnice je začleněna do integrované námořní politiky EU, jejímž cílem je rozvíjet koordinované, soudržné

¹ Směrnice o územním plánování námořních prostor se nevztahuje na vnitrozemské členské státy.

a transparentní rozhodování v oblasti odvětvových politik Unie, které mají vliv na oceány, moře, ostrovy, pobřežní a nejbližší regiony² a námořní odvětví.

Směrnice stanoví povinnost zavést proces námořního plánování, který by měl brát na zřetel interakce mezi pevninou a mořem a podporovat spolupráci mezi členskými státy. Směrnice se zabývá požadavky na veřejné konzultace, využíváním nejlepších dostupných údajů a přeshraniční spoluprací se zeměmi mimo EU. Zaměřuje se na procesy, zatímco obsah ponechává do značné míry v rukou členských států v souladu se zásadou subsidiarity. Členské státy mají i nadále odpovědnost a pravomoc stanovit podobu a obsah výsledných územních plánů námořních prostor a rozhodnout o nich, včetně případného rozdělení námořního prostoru pro různé činnosti a využití.

3. PROVEDENÍ A URČENÍ PŘÍSLUŠNÝCH ORGÁNŮ

Podle čl. 15 odst. 1 směrnice o územním plánování námořních prostor jsou členské státy povinny provést směrnici do vnitrostátního práva do 18. září 2016. Ustanovení čl. 15 odst. 2 vyžaduje, aby členské státy do stejného data určily orgány příslušné k provádění směrnice.

3.1. Provedení do vnitrostátního práva

Všech 22 pobřežních členských států nyní provedlo směrnici do vnitrostátního práva a určilo příslušné orgány. V listopadu 2016 zahájila Komise řízení o nesplnění povinnosti proti osmi členským státům (Bulharsko, Řecko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Kypr, Litva a Finsko). Tato řízení byla uzavřena do července 2018 poté, co všechny dotčené členské státy oznámily a sdělily Komisi úplná prováděcí opatření.

Členské státy zaujaly k provedení směrnice o územním plánování námořních prostor různé přístupy. Některé členské státy již měly právní předpisy o územním plánování námořních prostor nebo právní předpisy o územním plánování, které se vztahovaly i na námořní oblast (např. Belgie, Německo a Nizozemsko). Několik členských států pozměnilo právní předpisy o územním plánování nebo ochraně životního prostředí (např. Francie a Chorvatsko). Ostatní členské státy přijaly nové zvláštní právní předpisy o územním plánování námořních prostor (např. Dánsko, Irsko, Itálie, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, a Španělsko). Další skupina členských států spojila změny právních předpisů s novými zvláštními právními předpisy o územním plánování námořních prostor (např. Finsko, Malta a Švédsko).

Právní předpisy přijaté některými členskými státy (např. Francií, Lotyšskem a Španělskem) odkazují na právní předpisy, kterými se provádějí jiné směrnice, konkrétněji směrnice 2008/56/ES (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí).

Řada členských států s federální nebo decentralizovanou strukturou přijala právní předpisy k provedení směrnice na celostátní a nižší než celostátní úrovni. V některých případech subjekty na nižší než celostátní úrovni přijaly právní předpisy na nižší než celostátní úrovni samostatným postupem (např. Alandské ostrovy (Finsko)).

² Směrnice o územním plánování námořních prostor se nevztahuje na „vody přilehlé k zemím a územím uvedeným v příloze II Smlouvy a k francouzským zámořským departementům a společenstvím“ (viz čl. 3 odst. 4, který odkazuje na čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2008/56/ES (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí)).

Komise v roce 2016 zahájila a ve druhém čtvrtletí roku 2020 dokončila ověření souladu prováděcích opatření. Komise analyzovala provedení směrnice členskými státy do vnitrostátního práva a zjistila, že je úplné. Pokud jde o správnost provedení, analýza ukázala, že provedení do vnitrostátního práva je většinou v souladu s požadavky směrnice.

3.2. Příslušné orgány

Článek 13 směrnice o územním plánování námořních prostor vyžaduje, aby členské státy určily příslušné orgány³. Členské státy se rozhodly určit buď ministerstva, nebo vládní agentury.

V případech, kdy bylo určeno ministerstvo, bylo odpovědné buď za kombinaci oblastí politiky (např. životní prostředí, plánování nebo regionální rozvoj), nebo za odvětvovou politiku (např. doprava a infrastruktura nebo námořní hospodářství). V některých případech se ministerstva zabývala oblastmi politiky, jako jsou vnitřní věci nebo finance, a dva členské státy určily jako příslušný orgán své ministerstvo pro námořní záležitosti.

V případech, kdy byla určena vládní agentura, sahala působnost těchto orgánů od plánování po regulaci námořních činností nebo specializovaných činností v oblasti řízení životního prostředí (např. voda a moře).

Hlavními funkcemi těchto příslušných orgánů je provádět směrnici a zajišťovat účinnou přeshraniční spolupráci mezi členskými státy a se sousedními zeměmi mimo EU. V rámci činností přeshraniční spolupráce řada příslušných orgánů organizovala přeshraniční a nadnárodní konzultace nebo se jako koordinační subjekty účastnila projektů financovaných EU na podporu přeshraniční spolupráce v oblasti územního plánování námořních prostor. Pracovníci těchto příslušných orgánů zastupují členské státy ve skupině odborníků z členských států pro územní plánování námořních prostor.

4. PROVÁDĚNÍ

4.1. Podpora provádění ze strany Komise

Od přijetí směrnice o územním plánování námořních prostor v roce 2014 Komise přijala opatření a zavedla řadu iniciativ na podporu územního plánování námořních prostor v EU, zejména skupinu odborníků z členských států, technickou pomoc a přeshraniční projekty. To členským státům umožnilo dosáhnout významného pokroku v oblastech, jako jsou přeshraniční konzultace a spolupráce, sdílení informací a údajů pro územní plány námořních prostor a o těchto plánech nebo větší soudržnost na úrovni mořských oblastí. Tyto oblasti budou i nadále podporovány v rámci Evropského námořního a rybářského a akvakulturního fondu na období 2021–2027.

- Skupina odborníků z členských států pro územní plánování námořních prostor

S cílem vytvořit klíčovou platformu pro výměnu zkušeností a budování komunity EU v oblasti územního plánování námořních prostor zřídila Komise skupinu odborníků z členských států. Jedná se o pravidelné fórum pro příslušné orgány členských států, plánovače a pozorovatele, na němž se projednává pokrok při provádění směrnice a případné problémy. Skupina odborníků se od roku 2012 schází přibližně dvakrát ročně a hraje důležitou roli při předávání znalostí a zkušeností mezi členskými státy. Skupina

³ Seznam příslušných orgánů naleznete na adrese https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/sites/default/files/overview_of_msp_authorities_november_2020.pdf

odborníků není zamýšlena jako formální fórum pro rozhodování. Nicméně umožnila členským státům a pozorovatelům, včetně nevládních organizací, průmyslových sdružení a regionálních orgánů, získávat informace o vývoji územního plánování námořních prostor v EU a vyměňovat si zkušenosti s politickými a praktickými otázkami souvisejícími s prováděním směrnice.

- Evropská platforma pro územní plánování námořních prostor

V roce 2016 Komise zřídila Evropskou platformu pro územní plánování námořních prostor jako podpůrný mechanismus pro územní plánování námořních prostor. Ta pomáhá členským státům při provádění směrnice tím, že jim nabízí přístup ke specializované online platformě a týmu odborníků. Poskytuje cílené poradenství, pokyny a školení, které členským státům usnadňují práci v oblasti územního plánování námořních prostor. Poskytuje také administrativní a technickou podporu Komisi při činnostech, jako je pořádání setkání členských států, konferencí nebo analýz a studií týkajících se územního plánování námořních prostor.

- Financování projektu

EU podporovala projekty územního plánování námořních prostor ve všech mořských oblastech EU, včetně nejvzdálenějších regionů, ještě před přijetím směrnice. Povaha těchto financovaných projektů sahá od výzkumu a inovací (např. iniciativa Horizont 2020), vysokoškolského vzdělávání (Erasmus+) a regionální spolupráce (např. program Interreg) až po rozvoj kapacit a přeshraniční spolupráci (Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)).

Do konce roku 2021 bylo z ENRF financováno 15 projektů v rámci přímého řízení v celkové výši přibližně 25 milionů EUR. Tyto regionální a přeshraniční projekty byly koordinovány plánovacími orgány členských států a pomohly členským státům spolupracovat na otázkách společného zájmu (např. ochrana životního prostředí nebo výroba energie z obnovitelných zdrojů) při vypracovávání jejich územních plánů námořních prostor. Podpořily také budování kapacit pro územní plánování námořních prostor předáváním zkušeností a osvědčených postupů z jiných členských států nebo vývojem nástrojů na podporu činností v oblasti územního plánování námořních prostor. V neposlední řadě usnadňovaly přeshraniční výměny se zúčastněnými stranami a konzultace. Tyto projekty rovněž posílily unijní rozměr územního plánování námořních prostor, zejména v kontextu spolupráce v mořských oblastech.

4.2. Zavedení územních plánů námořních prostor: přehled pokroku

Podle čl. 15 odst. 3 směrnice o územním plánování námořních prostor musí členské státy zavést územní plány námořních prostor co nejdříve, nejpozději však do 31. března 2021. Podle čl. 14 odst. 1 směrnice měly členské státy rovněž povinnost informovat Komisi a ostatní dotčené členské státy do tří měsíců od zavedení těchto plánů.

Tato zpráva zahrnuje období od přijetí směrnice o územním plánování námořních prostor v roce 2014 do 15. února 2022.

Obecně lze rozlišit čtyři skupiny členských států:

Zprv, několik členských států mohlo navázat na tradici územního plánování námořních prostor, která buď předchází směrnici, nebo byla zahájena velmi brzy po jejím vstupu

v platnost. Proto Belgie, Nizozemsko a Německo⁴ snadno splnily termín 31. března 2021. Německo a Nizozemsko v současné době již připravují nebo provádějí druhou revizi svých územních plánů námořních prostor.

Malta v roce 2015 zavedla komplexní „Strategický plán pro životní prostředí a rozvoj“, který zahrnuje pozemní plánování a námořní problematiku a který zároveň považuje za svůj územní plán námořních prostor. Také Litva má od roku 2015 komplexní plán, který v roce 2021 revidovala a posílila jeho námořní aspekty v souladu se směrnicí.

Zadruhé, velké skupině členských států se podařilo buď dodržet lhůtu stanovenou směrnicí, nebo zavést a přijmout své územní plány námořních prostor do jednoho roku po uplynutí lhůty. Tyto členské státy nyní mají komplexní územní plány námořních prostor, obvykle poprvé, a přechází k jejich praktickému provádění. Směrnice se ukázala jako zásadní pro vytvoření rámce, který Finsku, Lotyšsku, Polsku, Dánsku, Francii, Irsku, Slovinsku a Švédsku umožnil zavést procesy územního plánování námořních prostor. Portugalsko rovněž zavedlo své plány pro většinu svých mořských vod s výjimkou Azorských ostrovů.

Zatřetí, Komise na konci roku 2021 předběžně dospěla k závěru, že pět členských států nedosáhlo dostatečného pokroku při zavádění anebo oznamování územních plánů námořních prostor, jak požaduje směrnice. Dne 2. prosince 2021 proto Komise zaslala Chorvatsku, Itálii, Kypru, Rumunsku a Řecku výzvy z důvodu nedodržení čl. 8 odst. 1, čl. 15 odst. 3 a čl. 14 odst. 1 směrnice o územním plánování námořních prostor. Tyto členské státy se nacházejí v různých fázích přípravy svých územních plánů námořních prostor. Komise je vyzývá, aby věnovaly nezbytné zdroje na vypracování, dokončení a oznámení územních plánů námořních prostor, které jsou v souladu se směrnicí a které se vztahují na všechny jejich mořské vody. Do 15. února 2022 většina těchto členských států na výzvy Komise odpověděla⁵. Komise bude s těmito členskými státy i nadále úzce spolupracovat, aby jim pomohla porušení předpisů v co nejkratší době napravit.

Některé členské státy pak nebyly schopny splnit požadavek směrnice na zavedení územních plánů námořních prostor do 31. března 2021, ale jsou v pokročilé fázi přípravy návrhů plánů a přistupují ke konečnému přijetí. Komise proto očekává, že Estonsko, Španělsko a Bulharsko své konečné plány brzy zavedou. Komise pokrok pečlivě sleduje a podle potřeby přijme opatření. To platí rovněž pro Portugalsko, pokud jde o Azorské ostrovy.

4.3. Provádění požadavků směrnice na územní plány námořních prostor

4.3.1. Ekosystémový přístup

Ustanovení čl. 5 odst. 1 směrnice o územním plánování námořních prostor uvádí: „Členské státy posoudí hospodářské, sociální a environmentální aspekty s cílem podpořit udržitelný rozvoj a růst v námořním odvětví, přičemž uplatňují ekosystémový přístup, a prosazovat společnou existenci příslušných činností a využití.“ Směrnice rovněž

⁴ V Německu přijaly dílčí územní plány námořních prostor samostatným postupem také nižší územní celky (Dolní Sasko, Meklenbursko-Přední Pomořansko a Šlesvicko-Holštýnsko).

⁵ Odpovědi členských států se nyní vyhodnocují. Chorvatsko rovněž oznámilo Komisi své námořní a územní plány, které jsou nyní také posuzovány. Rumunsko požádalo o prodloužení lhůty pro odpověď a bylo mu vyhověno.

zdůrazňuje rámcovou směrnici o strategii pro mořské prostředí a její cíl zajistit dobrý environmentální stav moří EU. Vzhledem k ústřední úloze rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí při zlepšování environmentálního stavu mořských ekosystémů mají členské státy možnost začlenit provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí do směrnice o územním plánování námořních prostor.

Všechny členské státy, které v době zpracování této zprávy měly zavedený územní plán námořních prostor, se odvolávaly na ekosystémový přístup. Analýza tohoto přístupu a jeho dopad na územní plán námořních prostor se však v jednotlivých členských státech lišily. Odkaz na ekosystémový přístup se nacházel v samotném územním plánu námořních prostor anebo ve strategickém posouzení vlivů⁶ územního plánu námořních prostor na životní prostředí.

Nicméně plány některých členských států šly dále než jen k analýze charakteristik ekosystému a dopadů vývoje v jednotlivých odvětvích. Výslovně se zabývaly vztahem mezi ekosystémovým přístupem a výsledným územním plánem námořních prostor. Praktický příklad z Finska je uveden v rámečku níže.

Příklad osvědčeného postupu: Finský plán využívá plánování scénářů

Na podporu územního plánování námořních prostor použily finské orgány scénáře budoucnosti námořní oblasti a vyhodnotily jejich dopad. Scénáře zohledňují změny v provozním prostředí námořní oblasti do roku 2050 a potřeby a názory zájmových skupin, pokud jde o budoucí rozvoj finské námořní oblasti. Scénáře rovněž zohledňují potenciální rizika a příležitosti. Tato práce podporuje proces územního plánování námořních prostor s využitím ekosystémového přístupu.

Během přípravy finského plánu byl realizován zvláštní projekt týkající se ekosystémového přístupu k územnímu plánování námořních prostor, který byl podpořen z Evropského námořního a rybářského fondu. Výsledky tohoto projektu naleznete zde: <https://www.merialuesuunnittelu.fi/wp-content/uploads/2020/10/Ecosystem-based-approach-in-Finnish-MSP.pdf>

4.3.2. Zohlednění environmentálních, hospodářských, sociálních a bezpečnostních aspektů

Ustanovení čl. 6 odst. 2 písm. b) směrnice o územním plánování námořních prostor vyžaduje, aby členské státy zohlednily environmentální, hospodářské, sociální a bezpečnostní aspekty.

Všechny členské státy, které přijaly územní plány námořních prostor, zohlednily ve svých plánech environmentální, hospodářské, sociální a bezpečnostní aspekty. Ve většině případů byly tyto aspekty podrobně analyzovány. Některé plány dokonce obsahují kapitolu, oddíl nebo zprávu věnovanou těmto aspektům.

K analýze těchto aspektů se několik členských států rozhodlo využít nástroje, které jsou již k dispozici, například strategické posouzení vlivů na životní prostředí (směrnice

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí.

o posuzování vlivů). Ostatní členské státy provedly další posouzení socioekonomických a environmentálních dopadů.

Zajímavý a inovativní příklad zohlednění environmentálního aspektu je představen v belgickém územním plánu námořních prostor, kde se za účelem testování možností budoucích hrází proti stoupající hladině moře uvažuje o výstavbě testovacího ostrova, přičemž environmentální aspekt hraje ústřední roli při schvalování a hodnocení testovacího místa⁷.

4.3.3. Podpora soudržnosti

Ustanovení čl. 6 odst. 2 písm. c) směrnice o územním plánování námořních prostor stanoví požadavek, že členské státy „usilují o prosazování soudržnosti mezi územním plánováním námořních prostor a výsledným plánem nebo plány a dalšími procesy, jako je integrovaná správa pobřeží nebo odpovídající formální či neformální postup“.

Všechny členské státy, které předložily své plány, se snažily podporovat soudržnost mezi ostatními pravidly, politikami a plány, které se týkají územního plánování námořních prostor. Kromě toho územní plány námořních prostor několika členských států poskytují rozsáhlý přehled příslušných pravidel, politik a plánů, které byly při přípravě územního plánu námořních prostor zohledněny. Jedná se o předpisy, politiky a plány připravené na různých úrovních Evropskou unií, regionálními úmluvami pro mořské prostředí a vnitrostátními a místními orgány.

Mezi příklady administrativního zjednodušení a zajištění soudržnosti patří rozhodnutí některých členských států (Litva a Malta) spojit námořní a územní plány do jednoho plánu. Tato volba však nemusí být vhodná pro všechny členské státy. Dalším příkladem zajištění soudržnosti je Irsko, kde je v každé kapitole územního plánu námořních prostor uveden rozsáhlý seznam odkazů na jiné výzkumy a politiky EU nebo Irska, s nimiž je plán v souladu. Některé členské státy také sladily územní plánování námořních prostor s cykly jiných vysoce relevantních politik, aby usnadnily provádění a vzájemné obohacování (např. Francie sladila cykly územního plánování námořních prostor a rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí).

4.3.4. Interakce mezi pevninou a mořem

Ustanovení čl. 4 odst. 2, čl. 6 odst. 2 písm. a) a článku 7 směrnice o územním plánování námořních prostor vyžadují, aby členské státy ve svých plánech zohlednily interakce mezi pevninou a mořem. V této souvislosti může postup (formální nebo neformální) integrované správy pobřeží podpořit vypracování plánů.

Většina členských států, které mají plány, se o interakcích mezi pevninou a mořem zmínila. Většina členských států věnovala interakcím mezi pevninou a mořem kapitolu nebo zprávu, v níž poskytla podrobnou analýzu interakcí, která se neomezuje pouze na obranu pobřeží.

Některé členské státy se v souvislosti s interakcemi mezi pevninou a mořem zabývaly také soudržností politik s rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí, rámcovou směrnicí o vodě, směrnicí o dusičnanech a dalšími příslušnými právními předpisy.

⁷ Příloha 2 královského výnosu, kterým se zavádí územní plánování námořních prostor pro období 2020–2026 v belgických mořských oblastech.

Příklad osvědčeného postupu: Litva zohledňuje námořní, pozemní a letecké mapy

Jedním z příkladů inovativních postupů členských států při zohledňování interakce mezi pevninou a mořem je Litva. Její plán zohledňuje mapy vzájemných závislostí námořní, pozemní a letecké dopravy se sousedními zeměmi, které mohou ovlivnit územní plánování námořních prostor (a probíhající projekty přeshraniční infrastruktury). Tento postup ukazuje tradiční způsob práce (analýza závislostí) použitý inovativním způsobem rozšířením analýzy vzájemných závislostí námořní, pozemní a letecké dopravy na všechny země, které mohou ovlivnit využívání námořního prostoru členského státu.

4.3.5. Určení prostorového a časového rozložení činností a využití

Článek 8 směrnice zavádí čtvrtý rozměr – čas – tím, že požaduje, aby v územních plánech námořních prostor bylo „uvedeno prostorové a časové rozložení příslušných stávajících a budoucích činností a využití v mořských vodách“.

V době hodnocení všechny členské státy s územními plány námořních prostor určily a rozdělily stávající a budoucí činnosti a uživatele, a to i z časového hlediska. Většina plánů zohledňovala vzájemné vztahy mezi těmito činnostmi.

Vzhledem k tomu, že členské státy určují prostorové a časové rozložení příslušných stávajících a budoucích činností a využití ve svých mořských vodách, měl by být stimulován víceodvětvový přístup. Územní plány námořních prostor obecně více rozpracovávají vzájemné vztahy mezi činnostmi, uživateli, společným využíváním a umístěním. Důležitým úkolem zůstává zlepšení těchto vazeb a jejich provozní a věcné soudržnosti.

Územní plány námořních prostor se vyznačují sbližováním: většinu z nich lze velmi dobře vzájemně porovnávat, protože zaujímají normativní přístup k územnímu plánování. To znamená, že územní plány námořních prostor EU mají tendenci předepisovat, kde jsou činnosti povoleny a kde ne.

Příklad osvědčeného postupu: Belgie – potenciál pro víceúčelové využití umožňující výrobu obnovitelné energie z moří

Koordinace činností v námořní oblasti je klíčovým aspektem územního plánu námořních prostor. V Belgii se příslušné orgány musely vypořádat s omezenou oblastí s vysokým tlakem na společné využívání prostorových zdrojů. Významným faktorem je také rostoucí poptávka po obnovitelné energii z moří. Kromě toho belgická vize Severního moře do roku 2050 zahrnuje jako jeden z klíčových pilířů víceúčelové využití námořního prostoru.

Belgie vypracovala hloubkovou analýzu možného víceúčelového využití svého námořního prostoru a zavedla právně závazný rámec správy. Ta zahrnuje identifikaci prostorového i časového rozložení činností v Severním moři a vyhodnocení slučitelnosti více činností v téže oblasti.

Tento přístup poskytuje rozsáhlou podporu pro začlenění oblastí s obnovitelnou energií z moří do omezeného námořního prostoru Belgie.

4.3.6. Zapojení zúčastněných stran a účast veřejnosti

Článek 9 směrnice o územním plánování námořních prostor vyžaduje, aby členské státy zajistily účast všech příslušných zúčastněných stran a orgánů a široké veřejnosti na iniciativách v oblasti územního plánování námořních prostor v co nejranější fázi. Členské státy musí rovněž zajistit přístup veřejnosti k plánům po jejich dokončení.

Zapojení klíčových zúčastněných stran do vytváření územních plánů námořních prostor je nezbytné, neboť cílem územního plánování námořních prostor je dosažení více cílů (sociálních, hospodářských a ekologických). Proto by vytváření územních plánů námořních prostor mělo odrážet co nejvíce očekávání, příležitostí nebo relevantních neshod. Konzultace se zúčastněnými stranami v procesech územního plánování námořních prostor jsou důležité zejména při zohledňování různých zájmů zavedených odvětví (jako je rybolov nebo námořní doprava) a při řešení rostoucí potřeby prostoru pro oblasti ochrany přírody a nová rozvíjející se odvětví (jako je obnovitelná energie z moří).

V době hodnocení splňovaly požadavky článku 9 směrnice všechny členské státy s územními plány námořních prostor. Rozsah a míra zapojení zúčastněných stran se v jednotlivých členských státech lišily. Úroveň zapojení zúčastněných stran často odrážela politické nebo právní požadavky na účast, které již v daném členském státě existovaly.

Provádění článku 9 bylo dobře zdokumentováno. Proces účasti veřejnosti je jasně popsán, zúčastněné strany byly do celého procesu zapojeny za využití různých metod a jejich zpětná vazba byla v různé míře zpracována do územních plánů námořních prostor.

Příklad osvědčeného postupu: Irsko – místní veřejná konzultace

Irsko uspořádalo tříměsíční veřejnou konzultaci ke své základní zprávě o územním plánování námořních prostor. Jednalo se o součást širšího konzultačního procesu, který vyústil v první irské územní plánování námořních prostor. Tým územního plánování námořních prostor uspořádal akce se zapojením veřejnosti téměř ve všech pobřežních hrabstvích v Irsku. Cílem těchto akcí bylo zvýšit povědomí o:

- koncepci územního plánování námořních prostor,
- plánech irské vlády na vytvoření územního plánu námořních prostor pro Irsko,
- způsobu, kterým se lidé mohou zapojit do procesu tvorby plánu,
- časovém rámci jednotlivých fází tohoto procesu.

Během konzultačního období se v pobřežních komunitách konalo pět regionálních akcí se zapojením veřejnosti. K základní zprávě bylo celkem obdrženo více než 170 odpovědí, které měly významný vliv na obsah návrhu územního plánování námořních prostor. Tento konzultační proces byl rovněž rozšířen a zopakován pro návrh plánu Irska.

Tento postup se zaměřuje na participativní a transparentní proces, který umožňuje veřejnosti zapojit se do procesu územního plánování námořních prostor a vyjádřit své názory na zprávu a návrh územního plánování námořních prostor.

4.3.7. Využívání nejlepších dostupných údajů a sdílení údajů

Článek 10 směrnice o územním plánování námořních prostor vyžaduje, aby členské státy organizovaly využívání nejlepších dostupných údajů a rozhodly, jak organizovat sdílení informací nezbytných pro vypracování územních plánů námořních prostor. Členské státy musí rovněž využívat příslušné nástroje a prostředky, včetně těch, které jsou již k dispozici v rámci integrované námořní politiky a dalších příslušných politik EU, jako jsou nástroje a pomůcky uvedené ve směrnici INSPIRE (směrnice 2007/2/ES)⁸.

Při provádění těchto ustanovení směrnice o územním plánování námořních prostor byla většina členských států transparentní a otevřená, pokud jde o použité zdroje údajů, přičemž informace o těchto zdrojích údajů byly různě podrobné. Většina členských států používala směrnici INSPIRE.

Některé členské státy se rozhodly, že úkol kombinovat stávající zdroje dat centralizují vytvořením centrálních datových míst – jedná se například o Nizozemsko (Námořní informační centrum), Francie (SIMM) a Slovinsko (TOOLS4MSP) – a dalších systémů nebo nástrojů pro sdílení dat.

Dalším dobrým příkladem využití nejlepších dostupných dat je použití geografického informačního systému pro účast veřejnosti. V rámci geografického informačního systému pro účast veřejnosti byly vyvinuty metody sběru informací od zúčastněných stran v závislosti na místě a čase, aby bylo možné shromáždit místní údaje založené na zkušenostech. Tyto údaje lze využít k identifikaci souvislostí mezi činnostmi a oblastmi a k ověření a doplnění odborných informací. Takový přístup byl použit v průzkumu, který provedlo Finsko v rámci projektu Pan Baltic Scope, aby identifikovalo lokality významné z hlediska přírodních a kulturních hodnot na Alandských ostrovech a v oblasti Satakunta.

Příklad osvědčeného postupu: interoperabilní datový model umožňuje zobrazit vnitrostátní územní plány námořních prostor na portálu EMODnet, v sekci lidské činnosti

Příprava územních plánů námořních prostor vyžaduje data, která jsou různorodá z hlediska oboru, zeměpisné oblasti, prostorového a časového měřítka, kvality, dostupnosti a potenciálu opakovaného použití. Směrnice o územním plánování námořních prostor neobsahuje žádné výslovné nebo normativní požadavky na harmonizaci, podávání zpráv nebo sdílení dat. Nicméně v průběhu času byly vyvinuty různé regionální modely geoprostorových dat, které umožňují přeshraniční dostupnost (a vizualizaci) dat. Tuto důležitou práci převzali odborníci na data ve vnitrostátních správních orgánech nebo agenturách, často v rámci projektů přeshraniční spolupráce financovaných EU.

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES ze dne 14. března 2007 o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství (INSPIRE) (Úř. věst. L 108, 25.4.2007, s. 1).

V roce 2021 vypracovala technická skupina odborníků podporovaná Komisí společný datový model pro „Harmonizaci nomenklatury a standardizaci výstupních dat“. Nabízí model EMODnet pro územní plánování námořních prostor jako řešení připravené k použití spolu s datovými modely BASEMAPS a INSPIRE pro územní plánování námořních prostor⁹. Díky tomu lze tyto tři datové modely integrovat do datového portálu Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODnet), sekce lidské činnosti¹⁰.

Své územní plány námořních prostor zatím na geoportál, kde je integrovaný datový produkt zobecněn (tj. pro zobrazení územních plánů námořních prostor na úrovni EU), nahrály čtyři členské státy (Belgie, Dánsko, Finsko a Lotyšsko).

4.3.8. Spolupráce mezi členskými státy a na úrovni mořských oblastí

Podle čl. 6 odst. 2 písm. f) a článku 11 směrnice o územním plánování námořních prostor jsou členské státy sdílející mořské vody povinny spolupracovat v procesu plánování a řízení, aby zajistily soudržnost a koordinaci územních plánů námořních prostor. Směrnice výslovně zmiňuje spolupráci v rámci stávajících regionálních institucionálních struktur spolupráce, sítí nebo struktur příslušných orgánů členských států nebo jakoukoli jinou vhodnou metodu.

Přeshraniční a nadnárodní spolupráce má zásadní význam pro identifikaci potenciálních problémů v rané fázi a pro určení příležitostí pro spolupráci a dlouhodobě udržitelné řízení námořního prostoru. V této souvislosti všechny členské státy, které přijaly územní plány námořních prostor, a ty, které jsou v procesu přijímání, koordinovaly své plány s ostatními členskými státy a zapojily regionální správní orgány. Většina plánů v různé míře zohledňuje přeshraniční dopady a vývoj. Některé plány popisují příslušné procesy podrobněji.

Spolupráce mezi členskými státy (a se zeměmi mimo EU) v téže mořské oblasti je podporována:

- projekty financovanými EU, např. NorthSEE, SEANSE, Baltic Lines, Pan Baltic Scope, MSP-MED, SIMWESTMED, MUSES, MARSPLAN, SIMNORAT, SIMATLANTIC, MARSP, MSP-OR, eMSP a další¹¹,
- dvoustrannými nebo mnohostrannými kontakty a neformálními setkáními příslušných orgánů členských států, projekty financovanými na vnitrostátní úrovni, např. Ritmare,
- regionálními úmluvami pro mořské prostředí, pracovní skupinou HELCOM-VASAB (pracovní skupina pro územní plánování námořních prostor) pro oblast

⁹ *Návrh na zpřístupnění harmonizovaných dat územního plánování námořních prostor v celé Evropě*, září 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f4d14782-19ba-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>

¹⁰ <https://www.emodnet-humanactivities.eu/>

¹¹ <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-practice/msp-projects>

Baltského moře, Barcelonskou úmluvou pro Středozevní moře, úmluvou OSPAR pro oblast severovýchodního Atlantiku,

- účastí ve skupině odborníků pro územní plánování námořních prostor, globální iniciativě pro územní plánování námořních prostor¹², platformě pro územní plánování námořních prostor a námořním fóru EU,
- formálními konzultacemi v souvislosti s prováděním směrnice o posuzování vlivů¹³.

Přeshraniční konzultace se vyžadují při zavádění územních plánů námořních prostor, které určují vhodné lokality pro konkrétní činnosti nebo projekty. Konzultace v kontextu směrnice o územním plánování námořních prostor však nemůže nahradit přeshraniční konzultace o dopadech konkrétních projektů. Přeshraniční spolupráce v oblasti územního plánování námořních prostor zároveň nabízí včasnou příležitost k identifikaci nezbytných změn, např. oblastí nebo zón, kde je námořní doprava¹⁴ hustá a kde může být nutné ji přesměřovat.

Příklad osvědčeného postupu: HELCOM-VASAB – mezivládní pracovní skupina pro územní plánování námořních prostor

Přeshraniční spolupráce je nezbytná pro dlouhodobě udržitelné řízení námořního prostoru. V této souvislosti jsou členské státy a země mimo EU v oblasti Baltského moře zastoupeny v Komisi na ochranu baltského mořského prostředí (HELCOM), platformě pro politiku životního prostředí, která byla založena v roce 1974. Členy HELCOM jsou Dánsko, Estonsko, EU, Finsko, Německo, Litva, Lotyšsko, Polsko, Rusko, Švédsko a pozorovatelské organizace (včetně Běloruska, Ukrajiny a nevládních organizací).

Na podporu vytváření územních plánů námořních prostor byla zřízena pracovní skupina HELCOM-VASAB. Tato společná pracovní skupina pro územní plánování námořních prostor vypracovala doporučení a zásady, které mohou její členové využít při přípravě návrhů územních plánů námořních prostor. HELCOM se přitom konkrétně zaměřila na podporu ekosystémového přístupu. Ten podporují i projekty financované EU, jako je platforma Capacity4MSP. Nedávno, v říjnu 2021, přijala HELCOM regionální plán pro územní plánování námořních prostor v Baltském moři na období 2021–2030.

Celkově tento postup podporuje jak spolupráci mezi členskými státy, tak spolupráci se zeměmi mimo EU. Podporuje také soudržnost různých územních plánů námořních prostor pro oblast Baltského moře a přijetí ekosystémového přístupu.

¹² Společná iniciativa Evropské komise a Mezivládní oceánografické komise UNESCO, <https://www.mspglobal2030.org/>

¹³ Směrnice 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (směrnice o posuzování vlivů) (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30).

¹⁴ Např. Evropská agentura pro námořní bezpečnost poskytuje mapy hustoty námořní dopavy prostřednictvím sítě EMODnet, což může územní plánování námořních prostor podpořit.

4.3.9. Spolupráce se zeměmi mimo EU

V čl. 6 odst. 2 písm. g) a článku 12 směrnice se členské státy vyzývají, aby podporovaly spolupráci se třetími zeměmi na opatřeních týkajících se územního plánování námořních prostor v příslušných mořských oblastech.

Většina členských států, které mají v příslušných mořských oblastech sousedy mimo EU, se snaží s nimi spolupracovat. Tyto snahy, včetně podrobností o konkrétních interakcích, byly zahrnuty do některých územních plánů námořních prostor.

Spolupráce se zeměmi mimo EU se většinou týkala neformální dvoustranné spolupráce, spolupráce v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí, makroregionálních strategií EU (strategie Evropské unie pro region Baltského moře a strategie Evropské unie pro jadransko-jónský region) a spolupráce prostřednictvím projektů financovaných EU. V menší míře byly využívány i další způsoby spolupráce, jako je spolupráce v rámci směrnice o posuzování vlivů, úmluvy z Espoo a evropské platformy pro územní plánování námořních prostor.

Příklady spolupráce se zeměmi mimo EU

- Španělsko vytvořilo přeshraniční portál s Marokem a Alžírskem, aby se zvýšila transparentnost a zlepšila správa územního plánování námořních prostor v oblasti Alboránského moře.
- Projekt PORTODIMARE¹⁵ v rámci spolupráce Interreg podpořil víceúrovňovou a přeshraniční spolupráci, která řešila společné problémy integrovaného řízení pobřežních zón (ICZM) a územního plánování námořních prostor v jadransko-jónském regionu. Hlavním výstupem je geodatový portál jadransko-jónského regionu, interoperabilní platforma s otevřeným zdrojovým kódem, která byla vyvinuta na základě nadnárodní spolupráce mezi Itálií, Slovinskem, Chorvatskem, Řeckem, Černou Horou a Bosnou a Hercegovinou.
- Iniciativa WestMED sdružuje 10 zemí západního Středomoří zapojených do dialogu 5+5: pět členských států EU (Francie, Itálie, Portugalsko, Španělsko a Malta) a pět jižních partnerských zemí (Alžírsko, Libye, Mauritánie, Maroko a Tunisko). Mezi oblasti společného zájmu patří územní plánování námořních prostor a integrované řízení pobřežních zón. Pilotní projekt v západním Středomoří realizovaný v rámci projektu MSPglobal¹⁶ umožnil prohloubit spolupráci, vypracovat regionální doporučení v souladu s iniciativou WestMED a posílit institucionální kapacity v oblasti územního plánování námořních prostor v Alžírsku, Francii, Itálii, na Maltě, v Maroku, Španělsku a Tunisku. Školení se mohly zúčastnit i další členské země Unie pro Středomoří v západním Středomoří.

¹⁵ <https://portodimare.adrioninterreg.eu/>

¹⁶ Spolufinancováno z Evropského námořního a rybářského fondu v rámci přímého řízení, <https://www.mspglobal2030.org/msp-global/pilot-project-west-mediterranean/>

4.4. Problémy s prováděním

Při vypracovávání svých územních plánů námořních prostor se členské státy potýkaly s řadou problémů. Pro většinu z nich to bylo poprvé, co se zapojily do tak rozsáhlého, víceodvětvového a víceúčelového strategického plánování svého námořního prostoru. Jedná se o složitý a přizpůsobivý proces, který vyžaduje širokou a intenzivní spolupráci a koordinaci mezi národními ministerstvy, agenturami, pobřežními regiony, se zúčastněnými stranami a se sousedními zeměmi.

K dalším problémům, které bylo možné z hlediska procesu pozorovat, patřil sběr a kompilace údajů (např. nedostatek komplexních údajů o mořských oblastech, meziodvětvový rozměr údajů nebo obtíže při sběru údajů od vnitrostátních orgánů) a zejména soudržnost plánů mezi sousedními zeměmi (tj. přeshraniční problém plánů). V několika členských státech bylo kvůli průřezovému charakteru územního plánování námořních prostor a nedostatku jasných cílů pro různá námořní odvětví obtížné stanovit priority opatření a odvětví (např. národní bezpečnost versus jiné hospodářské činnosti).

Přeshraniční problémy byly významnější v případech, kdy neexistovala zavedená spolupráce v mořské oblasti ohledně mořského prostoru nebo kdy nebyly jasně stanoveny či vymezeny námořní zóny mezi sousedními členskými státy nebo zeměmi mimo EU.

Pandemie COVID-19 a související zdravotní opatření se časově shodovaly s konečnou fází provádění mnoha vnitrostátních územních plánů námořních prostor. To nejen zpomalilo práci vnitrostátních správních orgánů a spolupráci mezi členskými státy, ale také ovlivnilo účast a konzultace zúčastněných stran.

Co se týče obsahu, nejvýznamnějšími problémy bylo provádění ekosystémového přístupu, stanovení priorit pro využití námořního prostoru a poskytování prostoru na moři pro umožnění různých hospodářských činností a dosažení různých politických cílů a zároveň ochrana životního prostředí nebo ponechání prostoru pro budoucí využití.

5. ZÁVĚRY

5.1. Územní plánování námořních prostor jako předpoklad pro Zelenou dohodu pro Evropu

V důsledku rámce pro územní plánování námořních prostor stanoveného směrnicí o územním plánování námořních prostor všechny pobřežní členské státy EU poprvé současně vypracovaly vnitrostátní územní plány námořních prostor a zajistily přeshraniční spolupráci.

Provádění územního plánování námořních prostor v EU neskončí po přijetí první vlny plánů. Naopak, v příštích letech dojde k zásadní změně úlohy územního plánování námořních prostor s ohledem na udržitelný rozvoj moří, kterou pravděpodobně urychlí provádění Zelené dohody pro Evropu a souvisejících právních předpisů a strategií.

Díky svému přizpůsobivému a strategickému rozměru může územní plánování námořních prostor v pojetí směrnice fungovat jako silný podpůrný nástroj pro Zelenou dohodu pro Evropu. Klíčová úloha územního plánování námořních prostor byla v tomto

ohledu zdůrazněna také ve sdělení Komise o novém přístupu pro udržitelnou modrou ekonomiku v EU¹⁷.

Strategie EU pro obnovitelnou energii na moři¹⁸ výslovně označila územní plánování námořních prostor za důležitý a osvědčený nástroj pro usnadnění udržitelného rozvoje obnovitelné energie z moří v EU. Několik členských států tyto změny ve svých plánech předjímalo tím, že vymezily oblasti pro budoucí rozmístění mořských větrných parků a určily potenciál pro víceúčelové využití mořského prostoru na podporu různých cílů, jako je nízkouhlíková produkce potravin prostřednictvím akvakultury a rybolovu.

Země Severního a Baltského moře mají největší zkušenosti s územním plánováním námořních prostor a spoluprací na úrovni mořských oblastí. Pobřežní členské státy založily skupinu pro spolupráci v oblasti energetiky v Severním moři, která umožňuje politickou a technickou spolupráci, včetně územního plánování námořních prostor. Několik vnitrostátních plánů zahrnuje zónování v Atlantiku a Středozezemním moři pro možné využití obnovitelných zdrojů energie na moři, což otevírá cestu k rozšíření obnovitelných zdrojů energie.

Přeshraniční a regionální spolupráce bude hrát ústřední roli při podpoře sladění územních plánů námořních prostor s vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu, které mají být revidovány v roce 2023, přičemž se očekává zvýšení cílů pro obnovitelnou energii z moří.

Územní plánování námořních prostor bude muset rovněž zohlednit potenciálně zvýšené využívání námořní dopravy, zejména pobřežní plavby, jak předpokládá Strategie Komise pro udržitelnou a inteligentní mobilitu¹⁹.

Územní plánování námořních prostor je klíčovým nástrojem k dosažení cílů dobrého stavu prostředí vod EU stanovených v rámcové směrnici o strategii pro mořské prostředí²⁰ a pomoci při zachování biologické rozmanitosti. Na podporu členských států v tomto úsilí vydala Komise v roce 2021 pokyny pro uplatňování ekosystémového přístupu při územním plánování námořních prostor²¹, které věnují velkou pozornost začlenění cílů rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí do územního plánování námořních prostor. Diskuse o definici ekosystémového přístupu stále probíhají v rámci mezinárodních fór o územním plánování námořních prostor, je však zřejmé, že propojení dotčených legislativních aktů je na úrovni EU klíčové. Programy sdíleného řízení Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu rovněž nabízejí členským státům příležitost, aby využily své příděly na podporu provádění směrnice o územním plánování námořních prostor, zejména začlenění cílů rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí do územního plánování námořních prostor.

¹⁷ Sdělení Komise o novém přístupu pro udržitelnou modrou ekonomiku v EU – Přeměna modré ekonomiky EU pro udržitelnou budoucnost (COM(2021) 240 final ze dne 17.5.2021).

¹⁸ Sdělení Komise Strategie EU pro využití potenciálu obnovitelné energie na moři pro klimaticky neutrální budoucnost (COM(2020) 741 final ze dne 19.11.2020).

¹⁹ Sdělení Komise Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu – nasměrování evropské dopravy do budoucnosti (COM(2020) 789 final ze dne 9.12.2020).

²⁰ V roce 2021 Komise zahájila přezkum rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, v němž je ústředním aspektem soulad s ostatními politikami.

²¹ Pokyny pro uplatňování ekosystémového přístupu v územním plánování námořních prostor, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a8ee2988-4693-11ec-89db-01aa75ed71a1>

Strategické plánování, včetně územního plánování, má zásadní význam pro rozšíření chráněných mořských oblastí ze současných 12 % na 30 % do roku 2030, přičemž nejméně jedna třetina chráněných oblastí by měla být přísně chráněna, jak předpokládá Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030²². Všechny územní plány námořních prostor předložené Komisi prošly posouzením vlivu na životní prostředí, které zohledňuje vliv plánovaných opatření na ochranu životního prostředí a způsob, jakým se předejde případným významným nepříznivým vlivům na životní prostředí vyplývajícím z provádění plánů a jakým se tyto vlivy sníží a kompenzují. Začlenění cílů Strategie v oblasti biologické rozmanitosti se však mohlo plně projevit až při přezkumu vnitrostátních plánů, neboť potřebné pokyny a rámec byly poskytnuty v době, kdy již bylo posouzení vlivů většiny plánů na životní prostředí dokončeno.

Komise bude usilovat o další posílení součinnosti mezi politikami v oblasti rybolovu a životního prostředí prostřednictvím akčního plánu na zachování rybolovných zdrojů a ochranu mořských ekosystémů, který má být přijat později v tomto roce. Komise rovněž do konce roku 2022 předloží zprávu o fungování společné rybářské politiky.

5.2. Další postup

Práce členských států na provádění a uplatňování směrnice o územním plánování námořních prostor i podpora Komise přeshraničním projektům a politickému dialogu pomohly vytvořit rozsáhlou a rozmanitou komunitu územního plánování námořních prostor v celé EU. To je silným vkladem pro budoucí rozvoj. Spolupráce, zejména na úrovni mořských oblastí, se bude s transformací modré ekonomiky EU zintenzivňovat. Komise rozšíří nezbytný dialog mezi různými uživateli moře tím, že v roce 2022 zřídí modré fórum pro uživatele moře a bude průběžně podporovat územní plánování námořních prostor.

Pobřežní členské státy EU dosáhly pokroku při provádění a uplatňování směrnice o územním plánování námořních prostor. Díky přijetí směrnice a jejímu provádění se EU stala seskupením zemí, které je v rozvoji územního plánování námořních prostor nejpokročilejší, a mezinárodním referenčním bodem v této oblasti.

Některé členské státy však zaostávají. Komise zahájila řízení pro porušení povinnosti proti pěti členským státům, které nezavedly územní plány námořních prostor anebo je nesdělily Komisi. Komise rovněž pečlivě sleduje pokrok členských států, jež vypracovávají plány, které však nebyly formálně přijaty.

Kromě toho budou muset členské státy ve svých územních plánech námořních prostor nadále zohledňovat ambice Zelené dohody pro Evropu a své plány s těmito ambicemi sladit. To se týká také souvisejících iniciativ v oblastech, jako je zmírňování změny klimatu a/nebo přizpůsobování se této změně, biologická rozmanitost, znečištění, potravin, mobilita, transformace energetiky, a to vedle zavedených činností a zájmů, jako je akvakultura, rybolov, námořní doprava a obrana.

Územní plánování námořních prostor bude i nadále napomáhat soužití na moři v souvislosti s novými cíli a vývojem nových postupů. Bude hrát stále větší roli při předvídání změn a možných konfliktů v rané fázi a při zajišťování synergií. Mise

²²

COM(2020) 380 final.

„Obnova našich oceánů a vod“²³ v rámci programu Horizont Evropa a související „majáky“ na úrovni mořské oblasti pomohou tyto úkoly splnit.

Budoucí územní plány námořních prostor budou muset zohlednit kumulativní dopady antropogenních tlaků, a to prostřednictvím ekosystémového přístupu a v souladu se všemi příslušnými právními předpisy v oblasti životního prostředí²⁴.

Členské státy mohou plánovat opatření v oblasti územního plánování námořních prostor s využitím prostředků Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu v rámci sdíleného řízení na podporu budoucího rozvoje svých územních plánů námořních prostor. Kromě toho mohou členské státy požádat o podporu prostřednictvím *Nástroje pro technickou podporu*, který poskytuje technickou podporu při navrhování a provádění reform v členských státech EU.

Komise bude i nadále podporovat digitalizaci územního plánování námořních prostor a jeho celoevropský charakter, a to i v přímém řízení prostřednictvím Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu. Evropská platforma pro územní plánování námořních prostor bude spolupracovat s členskými státy a se sítí EMODnet na další harmonizaci údajů a šíření obsahu plánů prostřednictvím společné nebo sdílené digitální platformy. Komise doporučuje, aby členské státy vycházely z jednoho ze tří datových modelů připravených k použití²⁵, a to podle toho, který z nich odpovídá jejich územnímu plánu námořních prostor anebo je již zaveden vnitrostátními orgány v rámci regionální spolupráce nebo společného projektu. Ačkoli tyto datové modely neposkytují takovou úroveň podrobností, jakou uvádějí členské státy ve svých územních plánech námořních prostor, jejich použití umožní analýzu územních plánů námořních prostor na úrovni mořských oblastí a EU.

Komise rovněž vyzývá členské státy, aby pokračovaly v rozsáhlém zapojení zúčastněných stran a aby účinně prováděly a monitorovaly své územní plány námořních prostor. Bude tyto procesy nadále podporovat a bude o tom informovat Evropský parlament a Radu ve své příští zprávě o pokroku, která má být předložena v roce 2026.

²³ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/healthy-oceans-seas-coastal-and-inland-waters_en

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) (Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7), směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30) a další příslušné právní předpisy.

²⁵ Viz rámeček v oddíle 4.3.7.